

**Szeretettel köszöntöm a
„Civil szervezetek hozzájárulása az
agrár- és vidékfejlesztési
stratégiához”
konferencia minden résztvevőjét**

„A XXI. SZÁZADI VIDÉKI MAGYARORSZÁGÉRT
ÉS A FENNTARTHATÓ AGRÁRJÖVŐÉRT”
program megvalósítása korszakalkotó jelentőségű
lenne

Birtokszerkezet, egészséges élelmiszer

Előadó: Roszík Péter alelnök

Magyar Biokultúra Szövetség

2011. 03.10. Budapest, Kossuth Klub

Az ökológiai gazdálkodás négy alapelve (de minden, mindennel összefügg):

- **A környezet megővésének alapelve** (alkalmazkóvítás, biológiai sokféleség megőrzése, stb.)
- **Méltányosság alapelve** (minden kapcsolatban, a jövő generációk felé is)
- **Gondosság alapelve** (felelősség, óvatosság, beleértve az új technológiák irányába megvalósulókat)
- **Az egészség alapelve** (talajé, növényé, állaté, emberé, Földé)

Szövét, Védegylet,
FATOSZ, Nagycsaládosok
és még 53 civil szervezet
javaslata alapján
(KAP reformhoz készült
2010.06.09.)

Munkahelyteremtés:

- helyi piacokra termelő kis- és családi gazdaságok segítése
 - a vidéki népesség gazdasági aktivitásának megtartása, ill. növelése
 - a kisléptékű élelmiszertermelés
- a tőkeintenzív nagyüzemi, ipari jellegű termelés előtérbe helyezése a munkahelyteremtés ellen hat.

Klímavédelem:

- a kisléptékű, változatos, lokalizált élelmiszerrendszerekre épülő európai ökoszociális agrár-élelmiszerrendszerek támogatása a megoldás, közülük is kiemelhető az ökológiai gazdálkodás.
- a helyben termelt, feldolgozott és értékesített élelmiszer térnyerésén, és a szállítási szükséglet ebből következő lefaragásán keresztül.
- a tájjellegű, hagyományos, ellenálló fajták, a mozaikos térszerkezetű, kisléptékű családi gazdaságok rendszere jobb eredményeket ígér e kihívás szempontjából. Mindez a tagországok kulturális sokszínűségének és hagyományainak megőrzését is szolgálja.

Élelmezésbiztonság:

- elsősorban a helyi lakosság élelmiszerellátását kell környezetbarát módon céloznia.
- az intenzív nagyüzemi gazdálkodás ez ellen hat, rövid idő alatt terméketlenné teszi a talajt, elszennyezi a vizeket, az élelmiszerek beltartalma silány és vegyszer szermaradékokkal terhelt.
- a Föld növekvő népességét nem az európai mezőgazdaság világpiacra irányuló tömegtermelésének kell ellátnia.
Ehelyett az érintett országok mezőgazdaságának fenntartható, a helyi szokások és tudás figyelembevételével folytatott fejlesztését támogatjuk.
- A hagyomány és rugalmasság elvének

Alapelveink: 1.

- **A kis- és családi gazdaságok, fenntartható gazdálkodás megtartása és fejlesztése**
- **Csak foglalkoztatási és környezeti szempontból kiemelkedő teljesítmény kapjon állami forrást**
- **Javasoljuk a rossz környezeti és szociális teljesítményt nyújtó intenzív mezőgazdaság támogatásának radikális és gyors csökkentését**
- **és átcsoportosítását a magas**

Alapelveink: 2.

- **Az élelmiszertermelés és értékesítés a lehető leginkább helyi szinten történjen**
- **a multinacionális kereskedelem és feldolgozócégek piactorzító túlsúlyát az élelmiszerláncban meg kell szüntetni**
 - **a programozásban komplex szemlélet érvényesüljön, benne:**
- **a természeti erőforrások megőrzése**
- **károsított élőhelyek rehabilitációja**

Szükséges

eszközrendszer:

- **Kínálatszabályozás és piacsabályozás**
- **a (bóvli) import elleni védekezés jogának kiharcolása**
 - **a támogatások csak kiemelkedő környezeti, ill. foglalkoztatási teljesítményű gazdaságoknak járjanak**
 - **a kutatás-fejlesztés ne a vegyszerekre, GMO-ra, nanotechnológiára, hanem a kitűzött célok teljesítésére irányuljanak**
- **az állam a területét alkotó föld tulajdonát és használatát a köz érdekeinek megfelelően tudja szabályozni**
- **támogatni kell az egyéb vidéki kis- és**

Földügyhöz Biokultúra, MTVSz, Szövet, Élőlánc, WWF és mások (2010.02.22) 1.

- a torz birtokszerkezet..... a tőkés társaságok monopóliuma felszámolja a vidék életesélyeit, háttérbe szoríthatja a környezeti és táji érdekeket
- az állam élelmezés- biztonsági felelőssége kerüljön az Alkotmányba
 - A vidék legfontosabb erőforrásának, a termőföldnek a birtoklását 2/3-os törvényben szabályozzák!
- szerezzenek érvényt a jogszabályokban lefektetett szerzési és használati korlátozásoknak

2.

- Készüljön üzemszabályozás a régóta helyben lakó, életvitelszerűen gazdálkodó gazdák érdekében
 - vizsgálják felül azokat a privatizációs eseteket, amelyekben az elmúlt években politikai indítatással játszottak át földet egyes érdekcsoportok tagjainak.

Még nem egyeztetett felvetések 1.:

- A program a mezőgazdaságra ne használja a KKV megjelölést, legyen pl. „családi alapokon nyugvó”
 - Az életképesség minél kisebb gazdaságméret mellett valósuljon meg, hogy a vidék benépesüljön
- Képezzék a gazdákat a velük élő (védett) élőlények, náluk érintett természeti értékek tiszteletére
- Biztosítsák a mezőgazdaságból megélni kívánó fiatal agrárvállalkozók földhöz

Még nem egyeztetett felvetések 2.:

- **Tovább egyszerűsödjön a kistermelői feldolgozás szabályozása**
- **A VM közép és alsó szintje és a hivatalai (MVH, NFA, MgSzH stb.) is azonosuljon a gazdák céljaival**
(diplomás parasztokat a hivatalokba!)
- **A vidék olyan legyen, mintha nem lett volna 1949-1990 (és 2002-2010)**
 - **Terhelje környezethasználati díj a vegyszereket, műtrágyákat; ez legyen a forrás a fenntarthatóra**
- **Induljon „Biokert a ház körül” mozgalom**

Meg nem egyeztetett felvetések 3.:

- „A magyar jó” közszemlélet érvényesüljön (de nem elég, hogy magyar, jobbnak is kell lennie!)
- Az AKI gazdabarátra szabása
 - A (bio)méhészet fenntartó szerepének értékelése
- A feltétlen gyepterületekre kerüljön állat, kerüljön előnybe aki állatot tart rajta
 - Források segítsék a

Meg nem egyeztetett

felvetések 4.:

Kerüljön az Alkotmányba a:

- víz

- környezet

- talaj védelme

**- és a termőföld tulajdonlás és
használat közérdekű**

korlátozhatósága, preferálva a

-családi gazdaságokat

- környezeti érdekeket és

-spekuláció kiszűrését.

stratégiai javai, a föld és a benne lévő, rajta átfolyó víz maradjon nemzetünk rendelkezése alatt!

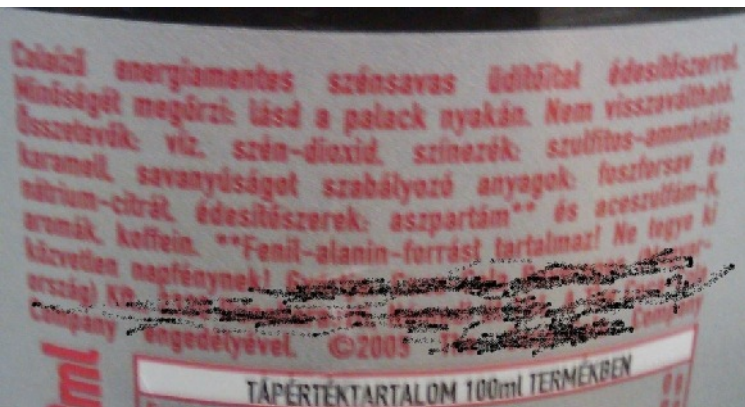
Most esélyünk van erre, ezt nem szabad kihagyni!

Ezt is szolgálja az új Vidékstratégia!

A változtatás szükségessége: egészségtelen élelmiszer 1.

EU jog szerint:

- élelmiszer: amit a gyomorba szánnak, kivéve a gyógyszereket!

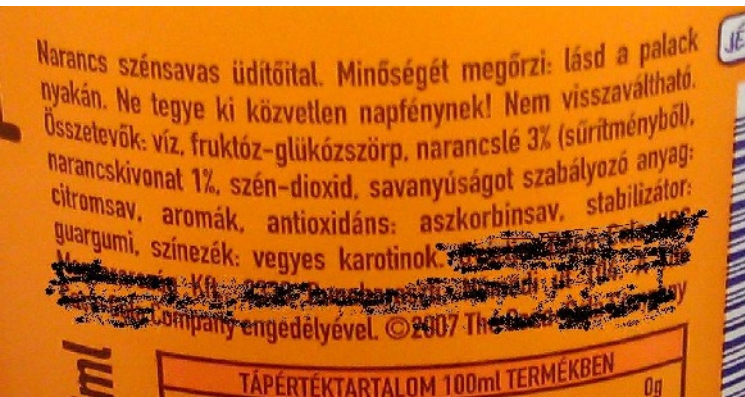
195 Ft/l

60 Ft/l 3%-os

Cca. 11 %-os = 202 Ft/l

**És nem klórozott Duna vízzel
hanem ásványvízzel!**

202 Ft/l

2.

Szermaradékok az élelmiszerben EU jelentés (2007):

-A zöldség- gyümölcs minták 95,81 %-ában, 4,19 %-a határérték felett, gabonákban 98,67% (1,37%)

-1997-ben többféle hatóanyagot tartalmazott a minták 15,4 %-a

-2007-ben 26,2 %-a (Koktél hatás!!!!)

3.

- 1997-ben egy mintában 8 féle,
2006-ban 29 féle hatóanyagot találtak,
2010-ben egy almában 43 félélet
- 2009-ben Magyarországon **23** ezer tonna
vegyszert szórtak a földekre

4

Magyarország szántóföldi integrált program:
„felsorolt hatóanyagok közel háromnegyede
alkalmatlan az integrált védelem céljaira”

Megnevezés	A listán lévő	Az IPM elveinek megfelelő
inszekticid	35	10
fungicid	67	18
herbicide	81	20
összes	183	48

Darvas Béla

Három büszkeség: Először tiltottuk be a világon a DDT-t (1968-ban),
és legtovább mérgezhettük (EU engedéllyel) atrazinnal stb. a kedves magyarokat
(2007), a méhirtő neonikotinoidekkel csáváznak „szinte mindent” a készlet erejéig
(2011), fertőtlenítik a földeket, vetésváltás helyett (cca. 2 mrd. Ft)

Margot Wallström asszony (74)

Etikus, hogy benne van a vegyszer a táplálékban, amikor ezt soha nem kértem?

RASFF gyakoriság 2008

Sorrend	Ok	száma 2008-ban
1.	mikotoxinok	931
2.	(lehetséges) patogén	452
3.	nehézfémek	211
4.	adalékanyagok	195
5.	peszticid maradék	178
6.	idegen test	145
7.	migráció	121
8.	ipari szennyeződés	116
9.	állatgyógyászati maradék	105
10.	nem pontosított/ egyéb	99

A MIKROELEM TARTALOM VÁLTOZÁSA (cca. 40 év alatt)

	CSÖKKENÉS	MARADT
Búza	50%	50%
Árpa	62,3%	37,7%
Kukorica	81,4%	18,6%
Répafélék	25%	75%
Burgonya	14,3%	86,7%

Dr. MÁRAI GÉZA EREDMÉNYEI

A VITAMINTARTALOM

	CSÖKKENÉS	MARADT
borsó	53,3%	46,7%
tej	95%	5%
káposzta	95%	5%
sárgarépa	40%	60%

Dr. MÁRAI GÉZA EREDMÉNYEI

A NÖVÉNYEK VASTARTALMA (mg/kg)

Vas	1942	1966	1990	1995	2005
Búza	97	34	17	17	32
Árpa	162	79	50	16	28
Kukorica	78	43	35	18	15
Zab	310	99	70	40	65
Búzakorpa	485	221	170	120	160
Répafélék	266	130	31	7	8
Burgonya	110	42	6	4	5

Dr. MÁRAI GÉZA EREDMÉNYEI

A TÁPLÁLÉK TÁPÉRTÉKE

- Az intenzíven termesztett zöldségben nincs elég mikronutriens (1940-1991) UK kormány adatok

- burgonya: -47% réz, -45% vas

- Sárgarépa: -75% magnézium

- Brokkoli: -75% kalcium

Kanada (1955-1999)

- Burgonya: elvesztette az összes A vitamint, -57% C vitamin

- Narancs: -76% A vitamin

%-OS VITAMIN TARTALOM CSÖKKENÉS 1947-től

C	E	A	B1	B2	Niacin	Folate	B6	B12
37	68	55	32	31	27	34	54	

%

(USDA 1997)

A tervezetben szereplő valamennyi ismertetett vidékfejlesztési programhoz hozzásimul az ökológiai gazdálkodás (a zajcsökkentést leszámítva)!

Divatos fogalmak

- Alternatív?
- Reform?
- Natúr?
- Integrált?
- LEISA?
- **Bio! (834/2007/EK,
889/2008/EK,
1235/2008/EK)**

az ökológiai gazdálkodás jogszabályi háttere és előírás rendszere:

**A Tanács 834/2007 és a Bizottság
889/2008**

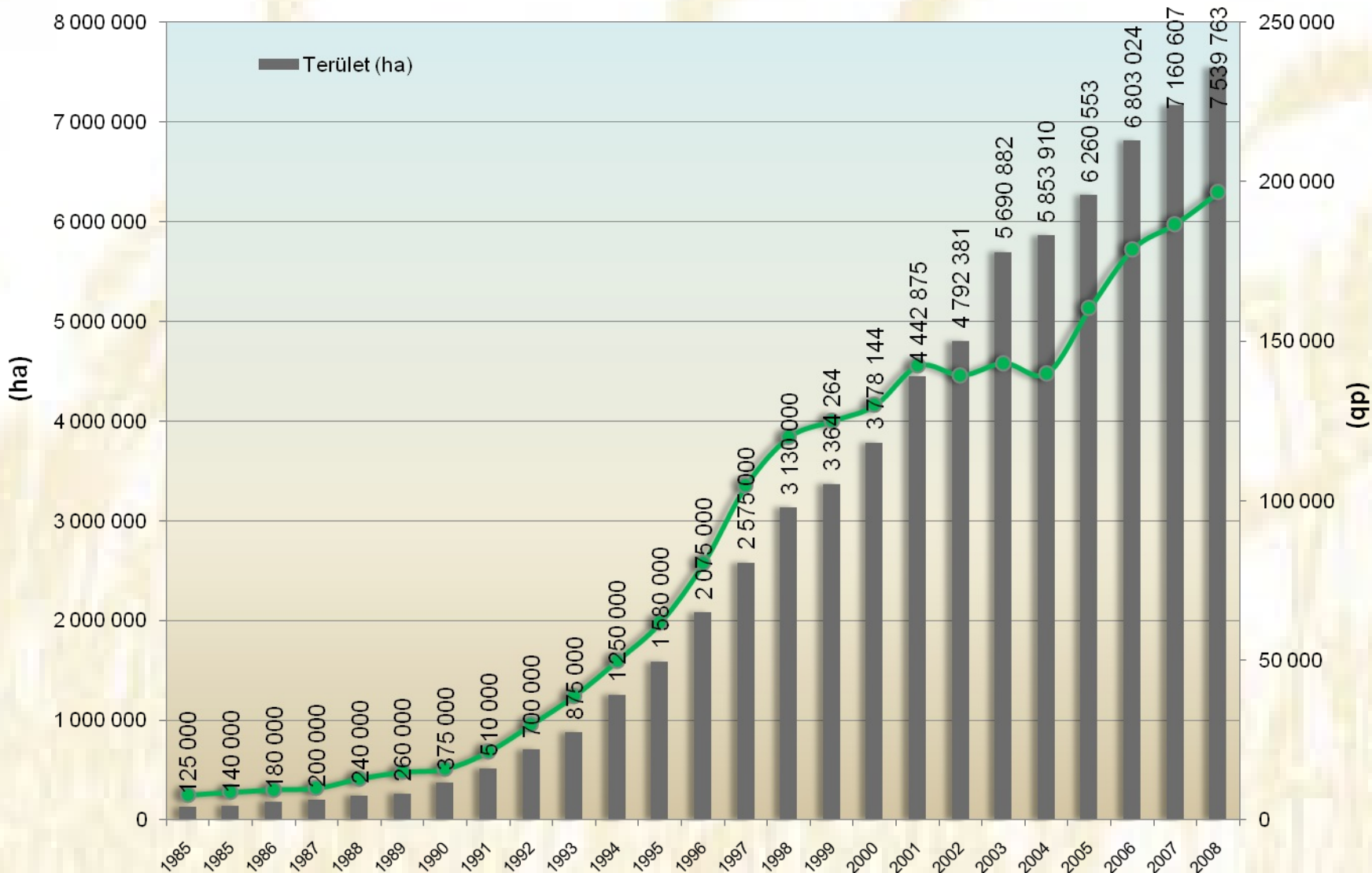
79/2009 FVM rendelet

**a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. Alap-
feltételrendszere**

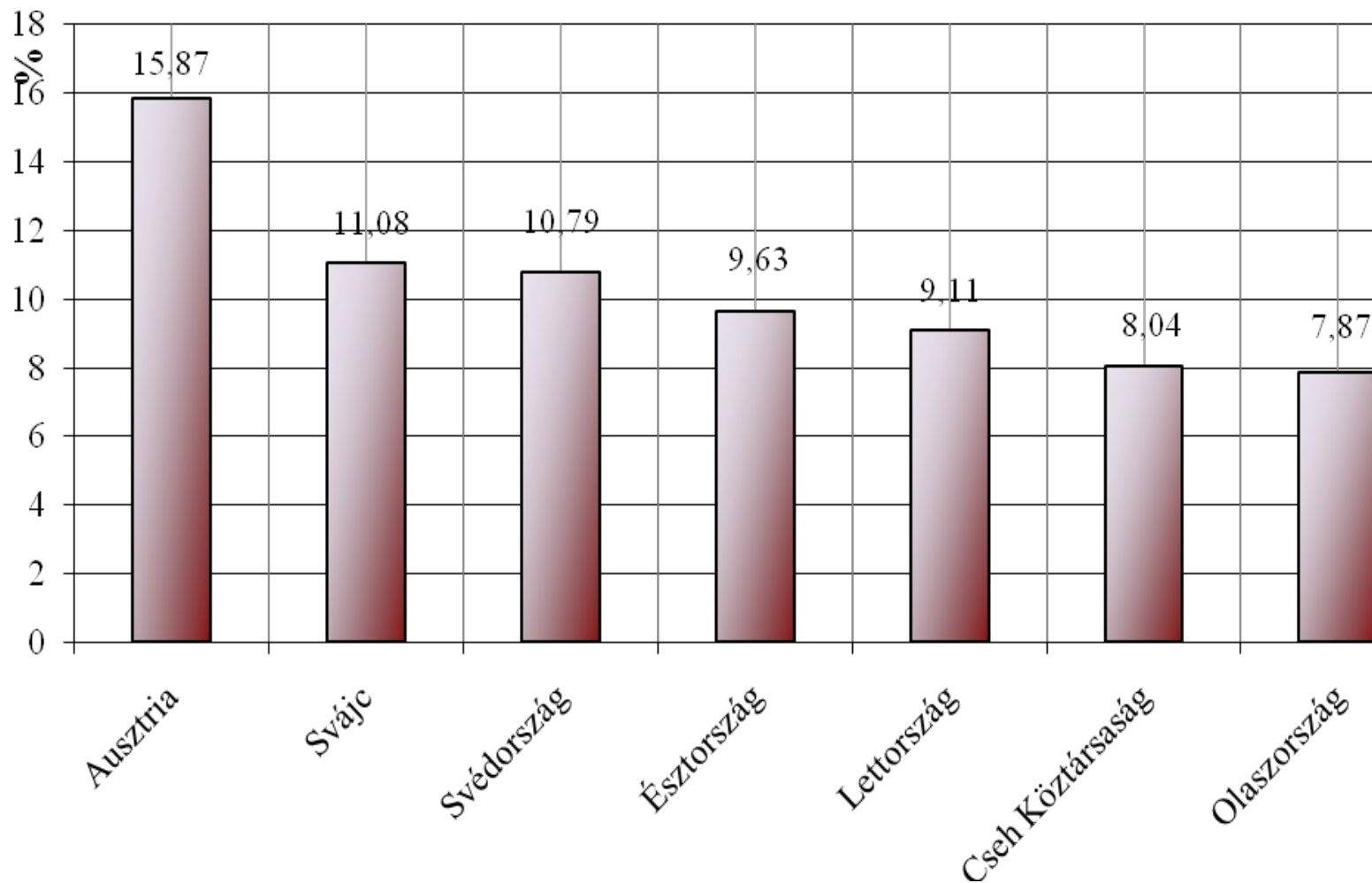
**A bio élelmiszer
mezőgazdasági összetevőkből
áll!**

Az ökológiai gazdálkodási területek és az ökológiai gazdaságok számának változása 1985-2008 között az EU-ban

Forrás: Organic Centre Wales, SOEL, FiBL

A remény kedvéért: néhány élenjáró európai ország bioterületének aránya 2008-ban

AZ EU KUTATÁSI KERETPROGRAM EREDMÉNYEI

- A bio élelmiszerek jobb *beltartalmi értékűek*
- A bio tej *omega-3 zsírsav* tartalma **60 %**-kal nagyobb a konvencionális tejénél
- **Több** a bio-ban a *vitamin* és az *antioxidáns*
- Az állattartás körülményei nem csak állatvédelmi szempontból

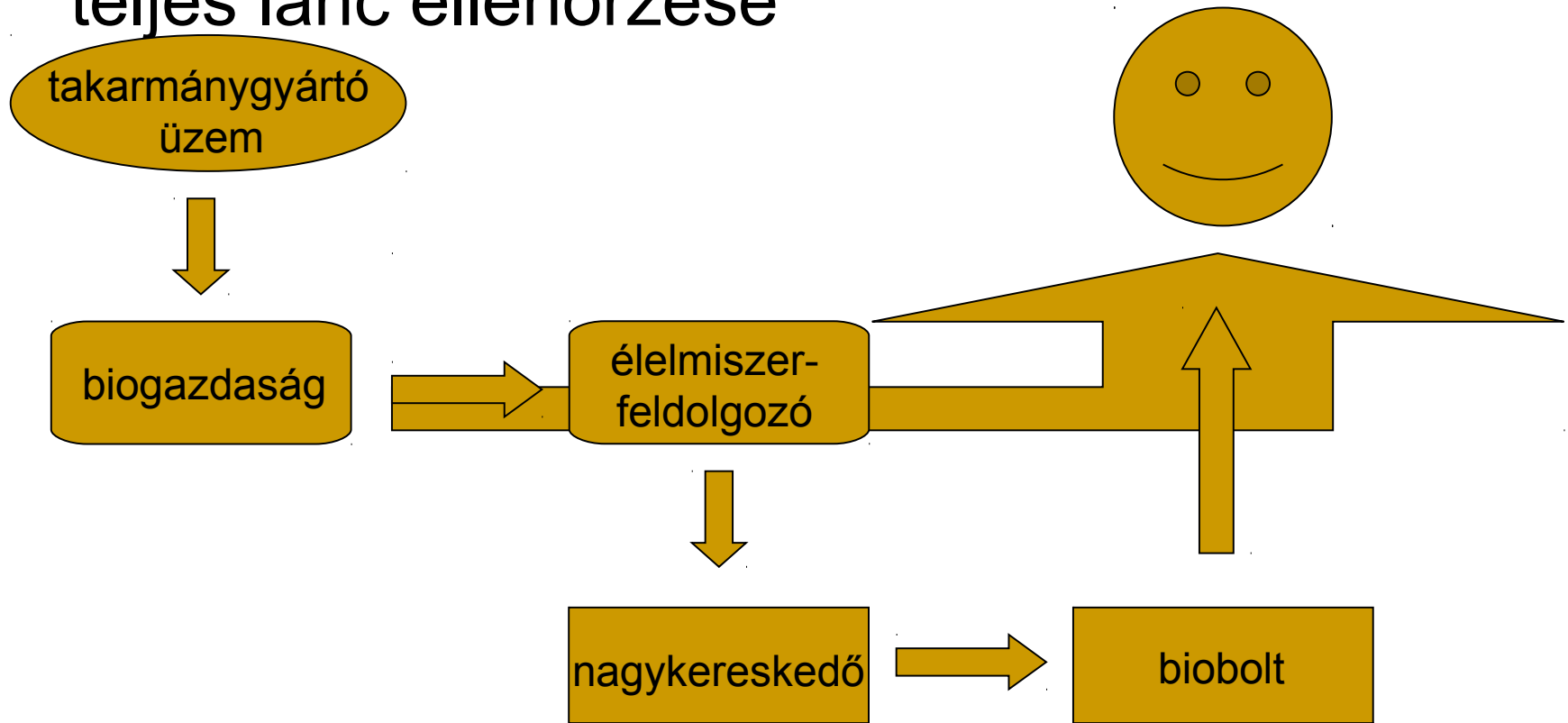
AZ EU PROJEKT EREDMÉNYEI

- „**Több** a táplálkozás szempontjából kívánatos anyag (pl. az **antioxidánsok, vitaminok, glikozinolátok**) mennyisége a biotermékekben
- **A nemkívánatos anyagok** (pl. a **mikotoxinok, glikoalkaloidok, a kadmium és a nikkel**) mennyisége azonos, vagy **alacsonyabb** volt a biotermékekben.
- Az **esszenciális zsírsavak** (a **CLA** és az **omega 3 zsírsavak**) mennyisége **10 - 60%**-kal magasabb volt a biotejben és a bio- tejtermékekben
- **A C vitamin** tartalom növekedése a **90%**-ot is elérte a leveles zöldségekben és a gyümölcsökben”

BIOTERMESZTÉS BŐL

Származó növények sokkal táplálódabbak. Egy átlagos adag bioétel körülbelül 25%-kal több vitamint, ásványi anyagot és egészségvédő anyagok tartalmaz, mint a nagyüzemi, vegyszeres módszerekkel előállított társa, és szermaradványoktól is mentes

- Minden megkülönböztetett terméket fedje le a teljes lánc ellenőrzése

Birtokpolitika, földüggyek

**Hogyan tovább
földüggyek:
magyar vidék?
magyar mezőgazdaság?**

Fotó: Valahol Dél-Amerikában

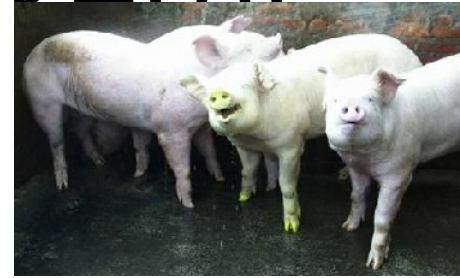
A birtokpolitika helyzete: problémák, teendők, lehetőségek (a megye példáján)

**A termőföld az ember földi (biológiai)
léteének az alapja!**
Roszik Péter

**Győr- Moson- Sopron Megyei
Agrárkamara elnöke**

Fotó: Rábcakapi biogazdaság

Három sorskérdés, amelyet az ...tettek számon fognak kérni.

- **Mit tettetek a környezettel (éghajlattal, vízzel, talajjal stb.)?**
- **Miért engedtetek (ha engedjük!), hogy a „génmódosított” növények beszennyezzék hazánkat**
- **Hová lettek földjeink (ha kiengedjük őket a kezünkből)?**

A birtokszerkezet, földhasználat jellemzői nagyon hasonlóak az országoshoz

•Társaságok művelik a mg.i terület 52 %-át (135798 ha)

•Természetes személyek művelik a mg.i terület 48%-át (127351 ha)

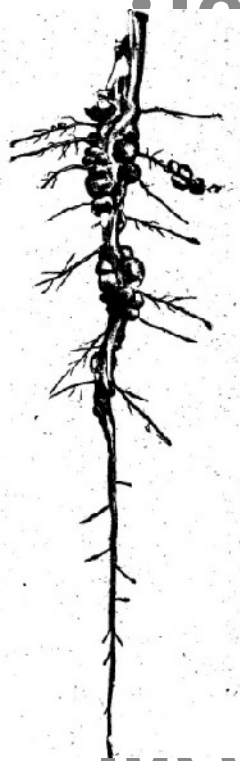
•Érdőnél 80% illetve 20 % az arány
yszerűsödő vetésszerkezet (2010):

- kalászos: 45%

- kukorica: 20%

-a két olajos: 18%

•Kukorica: 2 %, pillangós összesen: 2,6 %
(Szántóföldi kertészet: 294 ha!)

Termelői tulajdonosi szerkezete

**Államé: 26% (túlnyomórészt GT-
knél van)**

**Gazdasági társaságoké: 4% (dupla,
mit 8 éve!)**

Természetes személyeké: 70 %

Ebből legalísan külföldieké:

**Kárpótlásból: cca. 2 % (határon túli
magyarok, svábok stb.)**

EU állampolgároké: cca. 0,3- 0,6 %

Helyzet-vázlat rendrakás előtt

- Mi történt az életjáradékra felajánlott földekkel?
 - Megvannak-e a tulajdonváltozást igazoló eredeti dokumentumok az ingatlan nyilvántartásban?
 - Törvényes-e a felmondott földbérleti jogviszonyra alapítani az előbérlet jogát?
 - Lehetővé lehet-e tenni a határozott idejű szerződések felmondását?
 - Tisztázni kell, hogy a szerzési és

A Gy-M-S Megyei Agrárkamara főbb aktivitásai földügyben

- **8 vagy 9 alkalommal hoztuk mozgásba a T. Házat (2010-ben az „APEH” igazolás és a Moratóriumról OGYH)**
- **Nagy nyilvánosságot adtunk a földügyeknek**
- **Lobbiztunk: zsebszerződés legalizálás semmi úton ne legyen**
- **Népszavazás kiírásában és az aláírásgyűjtésben**
 - **Ügyészségnél felléptünk**
- **Kidolgoztuk a „zsebszerződések” esetről- esetre alkalmazható jogi eljárásait**
 - **Tanácsokkal segítettük a hozzánk forduló gazdákat**
 - **Előadást tartottunk Burgenlandban**
 - **Agrár-diplomáciai tárgyalásokat folytattunk**

Kárpótlás

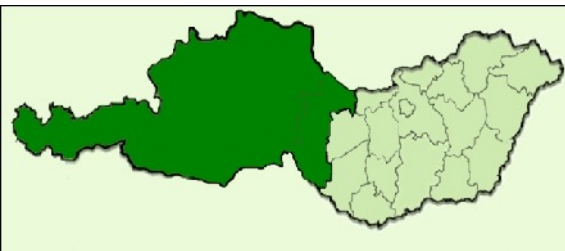
mai helyzet rákfenéje:

- Nem volt a jeggyel szemben kínálat, csak a spekulánsoknak
- Vásárolhattak:
- Egyéb tulajdoni sérelemért adott jeggyel
- Hadifogságért
- Egyéb szabadságvesztésért

Zsebszerződések helyzete

(ma is születnek, de kárpótlásra épültek eredetileg)

- **Osztrák gazdaszervezetek adata (kb. 600- 700 ezer ha), ebből becslés: összesen cca. 1 millió ha**

Magyarországon

- **Hazai spekulánsok is vannak**
- **Állam által kötött zsebszerződések (Sukoró, Bábolna stb.), klientúra**
- **Nagy érdeklődési hullám van (a nagyobb területtel rendelkezők szinte ellenállhatatlan ajánlatokat kapnak, 2-3 éve)**
 - **Érvek a szerzés mellett:**
 - **spekuláció : árviszonyok, várható földár növekedés (függ a korlátozásoktól: liberális**

Zsebszerződések és árviszonyok

- Értékviszonyok 1994 körül (15-30 ezer Ft/ha földérték, Ausztriában pl. 2,5- 3 millió Ft/ha az éves agrártámogatásuk cca. 130-150 ezer Ft/ ha volt bioban)
- Értékviszonyok ma (300-500 ezer Ft/ha nálunk, 3,5- 4,5 millió Ausztriában, stb.)

Zsebszerződések formái I.

(mindegyiket valamilyen legális használat fed)

- Dátum nélküli adásvételi szerződések (fiókban vannak, valótlan összegekkel)= ez klasszikus
- Megírt, de be nem nyújtott szerződések újraírása
- Elővásárlási joggal kötött szerződések
- Opciós szerződések (vételi jog, amely a korlá feloldása után gyakorolható)
- Erdőbirtokosság alapítása
- Színlelt kölcsön jelzálogjoggal

Újszerzések formái II. (mindegyiket legális használat fed)

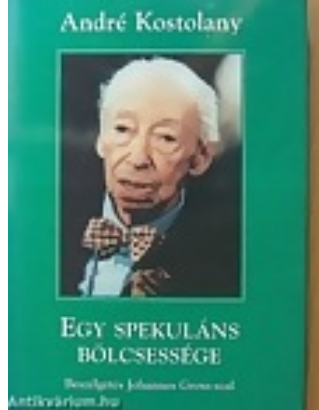
- Végrendelet
- Ajándékozás
- Haszonélvezeti jog alap
- Csereszerződések
- Föld apportálás társaságba
- Nepperek, strómanok alkalmazása
- egyebek

Képtelenségek:

- Beajándékozás tulajdonközösségbe
- Gyilkosság is volt miatta
- 2-3 alkalommal „eladott” földek
- Eredeti tulajdonos kapja a kártalanítást (útépítésnél, vezetékeknél)
- Véletlen földcserék (legelő kiszántás)
- Ikva-menti védett láprét feltörése
- Alhaszonbérlet (kétszer vetve ősszel)
- A temető is az oda vezető út is külföldié
- Termőréteg elhordása
- Van, ahol a falu határának 80 %-a „külföldi”
- kb. 300-500 milliárd Ft támogatás szállt el 2004-től
- Adófizetés 0 közeli (csak a földszerzéshez számítanak öngyógyítást)

külföldiek földszerzése ellen:

1. Kell a magyar parasztnak is a föld, ki kell épülnie a vidékért felelős parasztságnak!
2. Maradjon nálunk a támogatás!
3. **A spekuláció kiszűrése.** Maradjon nálunk a föld értéknövekedés hozadéka (befektetési alapok is várnak a feloldásra)
4. Stratégiai elem (szuverenitás)
5. **Felelős gazdálkodás kell (környezet, lakosság irányában, vidék fenntarthatósága) szemben a tőke megtérüléssel számítóval**

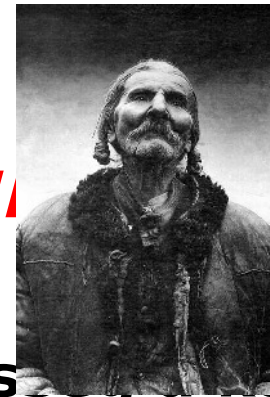
Zsebszerződések felszámolása

**Eddig semmi jóvátehetetlen nem történt,
csak akarni kell(ene) a rendrakást!**

- Néhány Tv. és más jogszabály készítése, módosítása (lehet, hogy Alkotmány is)
- Nemzetéhez hű legyen az új Földalap kell
 - Ügyészség és NBH ráállítása
- 16 zsebszerződés típus: mindegyikre más és más jogi eljárás
 - Jogegységi döntések
 - Legalizálás megakadályozása:
 - ütközzön az elővásárlási joggal
 - ütközzön az üzemszabályozás előírásaival
 - egyéb

vidék

- **Tradíciók megtartása**
- **Munkaerőt felvevő szerkezet**
- **Helyben lakás > nagyobb felelősség a környezetért, kiemelten a vízért**
- **Üzemméret és a személyes közreműködés fontossága**
- **Az iparszerű mg. kockázatai pl. GMO, monokultúra (humuszvesztés is), vegyszerterhelés, differenciálatlan technológiák (talajfoltok, humusztartalom, termőréteg-vastagság, stb.)**
- **Vita a volt MSzP-s miniszterrel a Kisalföld újságban > kijött a magyarok földszeretete**
- **Kellene a társadalomnak egy jó, igazi parasztság!**

gyelmezhető tények

- Szlovák és román negatív tapasztalatok (itt a társaság tulajdonosa lehet külföldi)
- Globális klímaváltozás > medence jelleg és a sok víz (földben és felszínen) stratégiai értékek <> tenger menti alföldök (országok „bevásárolása” Dél- Korea, Szaud-Arábia, Kína stb.)
- EU tendenciák: nő a birtokméret, de próbálják lassítani (Ausztria cca. 30 ha, UK a legnagyobb átlag, de még 100 ha alatti)
 - Osztrák valódi gazdák hozzáállása a rendrakáshoz pozitív
 - Osztrák mg.-i atassé látogatásának tapasztalatai
 - cca. évi 50 mrd. Ft támogatás megy ki az

Tennivalók 1.

A) Legalább fenntartani a mai helyzetet:

- nem kell földtulajdont adni az állattenyésztéshez, elég a hosszú bérlet
- megállítani a spekulatív földértékesítéseket,
- kivizsgálni a közelmúlt állami föld eladásait, bérbeadásait (nem csak Sukoró és Bábolna van!)

Tennivalók 2.

) **Megalapozni a jövőt:**

- a tulajdonszerzési, használati korlátozásokba ütköző helyzetek feltárása, felszámolása
- Nemzeti birtokpolitika kialakítása. Lehetőleg 2/3-os konszenzussal
 - Az új Földalap erős jogokkal felruházása
 - üzemszabályozás elfogadása
 - lehet, de mégse szabályozások jöjjenek:
ilyen EU konform eljárások: önkormányzat engedélye, közigazgatási eljárás szükségessége, hazai képzettség, helyben lakás, gazdálkodási engedély, állami értébecslés, üzemméret maximalizálása, vevő és bérlő kijelölés, stb.

A védelem célja: a KÖZÉRDEK

-környezeti

-munkaerő lekötés

-vidékfejlesztés

-egészségügyi

-ellátási kötelezettség

-spekuláció kiszűrése

-stb.

A woman in a white dress is seen from behind, holding a baby wrapped in a white blanket. The baby is wearing a colorful headband. In the background, a woman in a black dress with a white collar is visible. The setting appears to be outdoors, possibly at a church or a formal event, with a wooden structure and a table in the background.

**Kerüljön ez a 10 év a
magyar mezőgazdaság
aranykönyvébe!**

Ámen! Így legyen!